

Міністерство культури та інформаційної політики України
Департамент культури ВО КМР (КМДА)
Музей історії Десятинної церкви
ГО «Вікімедіа Україна»

Покажемо Україну світові!

До Міжнародного дня пам'яток історії та визначних місць

КИЇВ 2024

До Міжнародного дня пам'яток історії та визначних місць, який щороку відзначається світовою спільнотою 18 квітня, Музей історії Десятинної церкви презентує фотовиставку «Покажемо Україну світові» з метою підтримки української Вікіпедії в популяризації вітчизняної частини Міжнародного конкурсу фотографій пам'яток культурної спадщини «Вікі любить пам'ятки» (Wiki Loves Monuments). Фотоконкурс проводиться з 2010 року в понад 40 країнах світу регіональними відділеннями Фонду Вікімедіа та волонтерами спільноти Вікімедіа з метою розміщення фотографій пам'яток культурної спадщини світу у Вікісховищі, що дасть змогу якнайкраще проілюструвати статті Вікіпедії. 2012 року Wiki Loves Monuments був визнаний Книгою рекордів Гіннеса найбільшим фотоконкурсом у світі.

За тринадцять років було завантажено більше 3,1 млн зображень пам'яток різних країн. З 2012 року за підтримки громадської організації «Вікімедіа Україна» до конкурсу в Україні долучилося понад 3 000 учасників та учасниць, які завантажили 366 тисяч світлин майже 40 тисяч об'єктів культурної спадщини. Фотоконкурс є як чудовою рекламою відомих пам'яток, так і першовідкривачем багатьох маловідомих об'єктів культурної спадщини, привертаючи увагу до змін в історичному середовищі України. Водночас він слугує і «тривожним сигналом» для широкого загалу щодо збереження об'єктів, які руйнуються під впливом природних, антропогенних явищ, а також порятунку, відновлення та реставрації пошкоджених і зруйнованих пам'яток історії та культури України внаслідок повномасштабної війни, розв'язаної росією проти України, вживання заходів щодо забезпечення пам'яток від можливих подальших руйнувань.

У 2023 році протягом конкурсного періоду, який тривав з вересня по жовтень 2023 року, понад 4700 учасників завантажили майже 220 тисяч світлин пам'яток із 46 країн. Україна посіла третє місце у світі за кількістю завантажених фотографій – майже 20 тисяч.

Цього року для учасників конкурсу було запроваджено спеціальну номінацію – «Війна руйнує пам'ятки», аби задокументувати факти знищення російськими агресорами пам'яток української культурної спадщини. Загалом учасники спецномінації завантажили 417 світлин, де відображено пошкоджені та зруйновані пам'ятки історії та культури Житомирської, Харківської, Чернігівської, Одеської областей. Представляємо найбільш знакові світлини пам'яток української культурної спадщини авторства переможців та учасників фотоконкурсу.

Довідкова інформація – з українських сторінок Вікіпедії.

Свято-Миколаївська церква. Рогозів. Найкраще фото Київської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Олександр Малюк, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Вітряк II с. Кузьмів Сумської області. Паростів, Київ. Фото: © Руслан Грабін, CC BY-SA 4.0
2023 рік. Інформаційний центр. Микола Дупак 3, Зоря Діпан 1.1.40, Київ Інформац 400

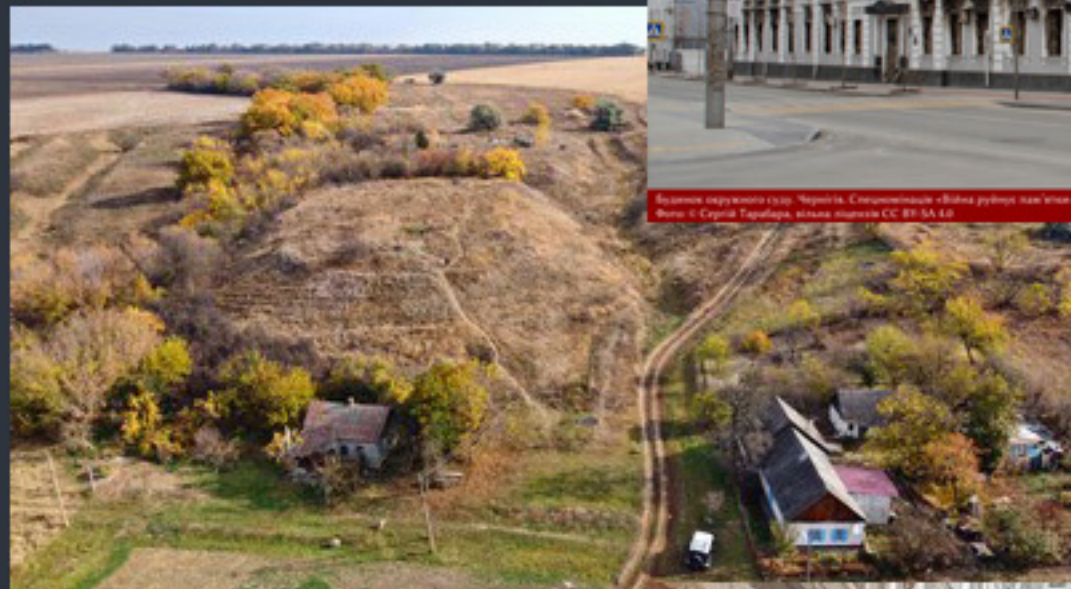
Вітряк II с. Жуванів Сумської області. Паростів, Київ. Фото: © Віктор Поліщук, CC BY-SA 4.0
6 червня 2006 року. Київ/Київ. Шт. шти «червон» вітряк

Кіровоградський парк «Олександрівський» Київська область. Фото: Віктор Поліщук «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Ростислав Мельничук, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Високий індустріальний завод. Чернівці. Співомовляння «Вікі любить пам'ятки»
Фото: © Світлана Савченко, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Городище. Башмачка. Найкраще фото Дніпропетровської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Олександр Малюк, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Фото Луганської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
CC BY-SA 4.0

Хата з с. Тушківка Львівської області. Паростів, Київ. Фото: © Віктор Поліщук, CC BY-SA 4.0
6 червня 2006 року. Київ/Київ. Шт. шти «червон» вітряк

Співомовляння «Вікі любить пам'ятки»
Київська область. Фото: Віктор Поліщук «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Ростислав Мельничук, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Рівненська область. Чернівці. Співомовляння «Вікі любить пам'ятки»
Фото: © Світлана Савченко, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Церква Різдва Пресвятої Богородиці. Вільня. Житомирська область. Співомовляння «Вікі любить пам'ятки»
Фото: © Олександр Малюк, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Замок Концпільський. Підгір'я. Найкраще фото Львівської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Роман Бекас, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Андріївська церква. Найкраще фото Києва «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Максим Попельнюк, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Водяний млин. Мокрошівка. Буковина. Київська область. Співомовляння «Вікі любить пам'ятки»
Фото: © Олександр Малюк, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Будинок вільня. Одеса. Співомовляння «Вікі любить пам'ятки»
Фото: © Олександр Левуцький, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Башмацьке городище, Городище Башмачка – археологічна пам'ятка національного значення, одне з трьох укріплених городищ черняхівської культури залізної доби, що виявлені в Україні. Розташоване у селі Башмачка Солонянського району Дніпропетровської області. З боку «поля» було захищене трьома ровами та стіною. Стіна складалася з двох панцирів (товщиною 55–70 см) і поперечних перегородок, що утворили кліті, які заповнили землею. Взагалі кам'яна стіна складала 3 м завтовшки з дерев'яним верхом. Решта стін – дерев'яні на підмурку. Укріплення на першому будівельному етапі були земляним валом з дерев'яним частоколом, на другому етапі – кам'яні стіни. В межах укріпленої частини поселення відкриті залишки заглиблених і наземних будівель, а також вогнищ, викладених з каменю. У центрі велика прямокутна будівля, розміром 6×4 м, зі стінами стовпової конструкції. Відкрито також сліди залізобного і косторізного ремесла, а за межами кам'яних стін – гончарне горно. Вздовж стін укріплення – житла. Городище могло бути резиденцією місцевого вождя. Поблизу на могильнику знайдено курганне поховання «князівського» рангу. Датується 290–390 роками.

Городище Башмачка. Найкраще фото Дніпропетровської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Церква Різдва Пресвятої Богородиці — дерев'яна церква у селі В'язівка Народицької громади Коростенського району Житомирської області. Пам'ятка архітектури національного значення (охоронний № 108). Побудована у 1862 році, на казенні кошти на місці храму, що вперше згадується під 1685 р. Дерев'яна на камінному фундаменті. В 1880 році церква стараннями місцевого священника та парафіянами полагоджена, покрита жерстю, при чому до неї прибудовані приділ та дзвіниця. У період розгортання репресій у 1930-х роках церкву було закрито, а частину навіть розібрали. Відновити богослужіння вдалося під час німецької окупації, остаточно храм відбудували місцеві жителі після війни. Тривалий час у В'язівській святині правив службу священник архімандрит Парфеній, великий духовний подвижник. Переніс тяжкі часи випробувань, гонінь і репресій. Його життя оповите легендами. Священник Парфеній був одним зі свідків нищення чоловічого монастиря в с. Чоповичі Малинського району. В останні роки життя мешкав і служив у с. В'язівка. Тут і помер. Неодноразово у церкві проводилися косметичні ремонти, а у 1995 році завдяки пожертвам парафіян був проведений капітальний ремонт покрівлі храму.

Церква Різдва Пресвятої Богородиці. В'язівка, Житомирська область. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Церква Різдва Пресвятої Богородиці. В'язівка, Житомирська область. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Церква Різдва Пресвятої Богородиці. В'язівка, Житомирська область. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Мости Преображенського. Два мости через Дніпро в місті Запоріжжі. Будівництво було розпочато навесні 1949 року і завершено у 1952 році. Офіційне відкриття відбулося 31 грудня 1952 року. Через відсутність високотехнічної сталі у післявоєнні роки мости були побудовані з монолітного залізобетону. Мости названі на честь розробника «Трансмістпроект» інженера Бориса Преображенського. Через мости проходить залізниця та автомагістраль, що з'єднує Хортицький район із центром міста.

I-й міст Преображенського. Чотириарковий двоярусний міст через нове русло Дніпра. Довжина мосту становить 560 метрів, висота – 54 метри.

Міст Преображенського. Найкраще фото Запорізької області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Федір Каїра, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Київ. Андріївська церква – православна церква на честь Святого Андрія у стилі бароко, пам'ятка архітектури та монументального живопису XVIII ст. світового значення, споруджена за проектом видатного архітектора Бартоломео Растреллі. Входить до складу Національного заповідника «Софія Київська». Церкву запропоновано внести до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 18 жовтня 2018 року Верховна Рада України ухвалила закон «Про особливості користування Андріївською церквою Національного заповідника «Софія Київська» (№ 9208), на підставі якого Андріївська церква передана у безоплатне користування Вселенському патріархату, і у ній облаштована Ставропігія Константинопольського патріархату, при цьому церква й надалі залишається музеєм у складі Національного заповідника «Софія Київська».

Андріївська церква. Найкраще фото Києва «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Максим Попельнюх, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Київ. Національний музей народної архітектури та побуту України.

Вітряк із с. Кудряве Сумської області. Пирогів, Київ. Фото: © Руслан Грибюк, CC BY-SA 4.0
2023 рік. Інфрачервоний спектр. Minolta Dynax 5, Sony 35mm f/1.4G, Rollei Infrared 400

Номінація конкурсу: «Фотоплівка»

Хата з с. Тухолька Львівської області. Пирогів, Київ. Фото: © Віктор Полянко, CC BY-SA 4.0
6 червня 2006 року. Kodak KB10. Пам'ятка згоріла у вересні 2006 року

Номінація конкурсу: «Фотоплівка»

Вітряк із с. Юнаківка Сумської області. Пирогів, Київ. Фото: © Віктор Полянко, CC BY-SA 4.0
6 червня 2006 року. Kodak KB10. Ще цілі «крила» вітряка

Номінація конкурсу: «Фотоплівка»

Київська обл., с. Рогозів. Дерев'яна церква Святого Миколая (1905–1906).

Свято-Миколаївська церква. Rogoziv. Найкраще фото Київської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Київська обл., Біла Церква.

**Київська обл., Буки, Сквирська міська громада,
Білоцерківський район.**

Колонада «Луна». Парк «Олександрія». Біла Церква. Найкраще фото Київської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Ростислав Маленков, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Водяний млин Абрамовича. Буки, Київська область. Спецномінація «Елементи екстер'єру»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Київська обл., Фастів. Костел Воздвиження Святого Хреста – парафіяльний костел у місті Фастові на Київщині; оригінальна неоготична пам'ятка за проектом архітектора Владислава Домбровського у період з 1903-го по 1911-й роки. За 2 роки після початку будівництва загальний проект культової споруди був дещо змінений, а до його виконання залучили відомого архітектора Федора Троупянського. Костел був урочисто освячений 18 вересня 1911 року. Після його освячення настоятелем Фастівської парафії став Леон Зеленський, першим деканом – ініціатор будівництва Станіслав Шептицький.

Костел Воздвиження Святого Хреста. Фастів, Київська область. Спецномінація «Елементи екстер'єру»
Фото: © Вадим Постернак, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Луганська обл., Новопсковський район, с. Осинове. Свято-Успенська церква. Існує версія, що церква збудована ще в 1756 році, а перебудована наприкінці XVIII століття, про що і залишилися офіційні документи. В 1791 році почалась відбудова церкви. Причини руйнації достеменно невідомі, однак вважається, що це сталося через особливість розташування споруди (поблизу впадіння річки Кам'янки в Айдар). Остаточне завершення будівництва відбулося 1802 року. У церкві зберігаються мощі місцевого праведника Дмитра Горського.

Успенська церква. Осинове. Найкраще фото Луганської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Андрій Шейко, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Львівська обл., Золочівський район. Підгорецький замок (або Палац у Підгірцях) – пам'ятка архітектури епохи пізнього ренесансу і бароко. Замок було збудовано на місці попередньої садиби Підгорецьких упродовж 1635–1640 років за вказівкою коронного гетьмана Станіслава Конецпольського. Сучасного вигляду замок набув після реконструкції 1720-х років за Жевуських, коли було добудовано третій поверх, демонтовано надбрамну вежу.

Замок Конецпольських. Підгірці. Найкраще фото Львівської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Роман Бекас, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Будинок вчених – громадська інституція, що займає в Одесі історичні будівлі на вулиці Сабанєїв міст під номерами 4 і 6. Будинок та сад дуже постраждали від обстрілу російськими військами 23 липня 2023 року. Вибухом майже знищено літній сад у внутрішньому дворіку Будинку вчених. У будинку були вибиті майже усі старовинні вітражі, пошкоджено меблі та інтер'єр ХІХ століття.

Архітектурний комплекс Будинку вчених включає дві будівлі – особняк графа Толстого (двоповерховий особняк з 12 кімнатами) і прибудована до нього в 1896–1899 роках будівля картинної галереї (архітектори Ф. Фельнер і Г. Гельмер), в якій М. М. Толстой зберігав свою колекцію картин. Деякі кімнати зберегли інтер'єри колишніх власників. До 1934 року в будівлі картинної галереї розташовувався Фонд галерей російського живопису Одеського художнього музею.

Особняк графа Толстого – пам'ятка архітектури. Будувався і перебудовувався з 1830 по 1897 рік за смаками і можливостям трьох його господарів. Перший власник – ротмістр Хорват; архітектором краєзнавці вважають Г. І. Торічеллі. У 1840-х роках придбаний у власність графом М. Д. Толстим, який доручив Л. Ц. Оттону і К. О. Даллакве переоформити інтер'єри в дусі еkleктики. У другій половині століття особняк належав його синові графу М. М. Толстому.

Будинок вчених. Одеса. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Oleksandr Levytskyi, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Одеська обл., Білгород-Дністровський. Аккерманська фортеця – історико-архітектурна пам'ятка та найбільша фортеця України. Була споруджена за часів пізнього середньовіччя (XIII – XV століття).

Генуезький замок. Білгород-Дністровський. Найкраще фото Одеської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Олександр Мальон, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Харків. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки».

Магазин. Майдан Конституції, 3. Харків. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Михайло Тітаренко, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Палац праці. Харків. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Наталія Ластовець, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Будинок Наркомпраці. Харків. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Михайло Тітаренко, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Садиба на вул. Міхновського,3. Харків. Найкраще фото Харківської області «Вікі любить пам'ятки 2023»

Фото: © Lystopad, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

**Хмельницька обл., Маліївці.
Палацово-парковий ансамбль створено
наприкінці XVIII ст. як резиденцію
шляхтичів Орловських за участю
архітектора Доменіко Мерліні, садівників
Діонісія МакКлера і Д. Клігера.
Збереглися палац, побудований 1788 р.
у стилі класицизму, водонапірна вежа
висотою 25 м, молочарня, кам'яний мур
парку та внутрішнього саду (2 га), міст,
джерело питної води з барельєфом лева
та невеликим басейном, два ставки
(0.3 та 0.5 га, на більшому – острівець),
природні джерела. Особлива історична
та релігійна цінність – скеля вапняку
з 18-метровим штучним водоспадом
та двоповерховим гротом.**

Скала з гротом та водоспадом. Маліївці. Найкраще фото Хмельницької області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Олександр Соленцов, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

**Чернігівська обл. Новгород-Сіверський. Чернігів.
Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки».**

Будинок колишньої чоловічої гімназії. Новгород-Сіверський, Чернігівська область. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Сергій Тарабара, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Будинок В. В. Тарновського. Чернігів. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Сергій Тарабара, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Комплекс споруд Єлецького монастиря. Чернігів. Спецномінація «Війна руйнує пам'ятки»
Фото: © Сергій Тарабара, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Чернігів. Кафедральний собор святої великомучениці Катерини. Яскравий зразок української архітектури Гетьманщини XVII–XVIII століть. Зведений 1715 року на кошти братів Лизогубів (Якова та Семена), за заповітом їхнього батька Чернігівського полковника Юхима Лизогуба. Церква побудована в пам'ять про героїзм діда, Чернігівського полковника й наказного Гетьмана Якова та козаків Чернігівського полку, проявлений ними під час штурму турецької фортеці Азов в 1696 році.

Катерининська церква. Найкраще фото Чернігівської області «Вікі любить пам'ятки 2023»
Фото: © Андрій Казун, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Чернівці. Резиденція митрополитів Буковини і Далмації. Комплекс збудований у 1864–1882 роках. Архітектор – Йозеф Главка. Після Другої світової війни його будівлі використовує Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. З 24 серпня 1963 року є пам'яткою архітектури національного значення (ох. № 778/0). 28 червня 2011 року на 35-й сесії комітету ЮНЕСКО архітектурний ансамбль резиденції (англ. Residence of Bukovinian and Dalmatian Metropolitans) включили до списку Світової спадщини.

Склепіння бічної нави Семінарської (Трьох-Святительської) церкви. Найкраще фото Чернівецької області «Вікі любить пам'ятки 2023»

Фото: © Вадим Постернак, вільна ліцензія CC BY-SA 4.0

Дякуємо за перегляд!

**За участю ГО «Вікімедіа Україна»
Упорядники: Н. Будзинська, А. Чекановський**